

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 13 grudnia 1933 r.
sygn. akt C II 1698/33**

- 1) Przesłanka rewizyjna sprzeczności ustaleń sądu z aktami odnosi się jedynie do ustaleń sądu drugiej instancji.**
- 2) Na niedochowanie wymogu ważności zapowiedzi małżeństwa nie może się powołać strona, która o tej okoliczności wiedziała i nie wystąpiła z powództwem o unieważnienie małżeństwa niezwłocznie. Nie jest ona bowiem niewinną, a tylko takiemu małżonkowi przysługuje uprawnienie żądania unieważnienia małżeństwa.**

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny,
pod przewodnictwem sędziego Sądu Najwyższego Hroboniego,
a w obecności sędziów Sądu Najwyższego Bańkowskiego jako referenta, Bitnera jako sędziego głosującego,
w sprawie Mariana Riernika w Krakowie, powoda, działającego przez adw. dra Adama Lardemera w Krakowie,
przeciw Janinie Helenie dwojga imion z Izdebskich Kiernikowej, nauczycielce w Krakowie, pozwanej, działającej przez adw. dra Artura Lustgartena w Krakowie,
o unieważnienie małżeństwa,
przy udziale obrońcy wężła małżeńskiego adw. dra Tadeusza Kwiecińskiego w Krakowie,
wskutek rewizji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie jako sądu odwoławczego z dnia 13 stycznia 1933 r., sygn. akt II Bc 1116/32, którym na odwołanie powoda zatwierdzono wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 2 czerwca 1932 r., sygn. akt I Cg 153/31,
na posiedzeniu niejawnym postanowił:

nie uwzględnić rewizji i przysądzić tytułem kosztów przewodu rewizyjnego pozwanej kwotę 127,50 zł, zaś obrońcy wężła małżeńskiego adw. drowi Tadeuszowi Kwiecińskiemu kwotę 120 zł, płatnych przez powoda w dniach czternastu, pod zagrożeniem przymusowego ściągnięcia

Uzasadnienie

Wywodom rewizji opartej na przyczynach zaskarżenia z § 503 pkt 2, 3 i 4 k.p.c.¹ nie można przyznać słuszności. Pierwsza z tych przyczyn rewizyjnych, zapatrywana w zaniechaniu przeprowadzenia dowodu z wywiadu w Kuratorium szkolnym w Krakowie, na okoliczność, że stałem miejscem zamieszkania pozwanej przed ślubem były Bieńczyce, nie zachodzi, albowiem wobec trafnego stanowiska prawnego zaskarżonego wyroku które Sąd Najwyższy podziela, bliższe wyjaśnienie miejsca zamieszkania pozwanej było w ogóle zbędne (§ 275 ust. 1 k.p.c.). O ile chodzi o przyczynę rewizyjną z § 503 pkt 3 k.p.c., przeważna część wywodów rewizji na jej uzasadnienie przytoczonych, poświęcona jest wykazaniu, że przesłanki faktyczne sądu pierwszej instancji z których sąd ten wysnuł wniosek, że pozwana przed ślubem stale mieszkała w Krakowie, są sprzeczne z aktami. Tymczasem Sąd Apelacyjny, jak z treści pobudek jego wyroku jasno wynika, wcale nie zatwierdził wspomnianych ustaleń sądu pierwszej instancji, uznając je dla oceny prawnej tego sporu za obojętne. Tym samym Sąd Najwyższy nie miał podstawy do rozważenia zarzutu sprzeczności z aktami w powyższym kierunku, skoro przedmiotem skargi rewizyjnej jest wyrok sądu odwoławczego, nie zaś pierwszej instancji (§ 502 i 504 k.p.c.). O ile natomiast rewizja, ze stanowiska przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 3 i 4 k.p.c., zwalcza jako sprzeczne z aktami przesłanki faktycznej zaskarżonego wyroku na podstawie których Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że miejscem zamieszkania powoda od dłuższego czasu przed ślubem, jak i w czasie zawarcia związku małżeńskiego z pozwaną, był Kraków, nie można wywodom rewizji przyznać trafności. Zwalczany bowiem przez wnoszącego rewizję wspomniany wniosek zaskarżonego wyroku, jest ostatecznym rezultatem zastrzeżonej instancjom ustalającym swobodnej oceny całokształtu wyników postępowania dowodowego, która nie podlega krytyce w przewodzie rewizyjnym (§§ 498 ust. 1, 503, 513 k.p.c.), poza tym zaś wbrew temu jak to rewizja wywodzi, Sąd Apelacyjny przytaczając poszczególne wyniki dowodów, bynajmniej nie popadł w sprzeczność z aktami. Zarzut błędu prawnego uczyniony zaskarżonemu wyrokowi ze stanowiska przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 3 k.p.c., jest również nieuzasadniony. Skoro jak ustalono powód w czasie zawarcia małżeństwa mieszkał w Krakowie w obrębie parafii św. Szczepana, a uroczyste oświadczenie woli na zawarcie małżeństwa złożyły obie strony w obecności dwu świadków, przed wikariuszem upoważnionym do tego ze strony właściwego duszpasterza, to tym samym odpadła podstawa do żądania unieważnienia małżeństwa z powodu braku przesłanek, wymaganych przepisem § 75 u.c.²

¹ Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

² Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, Justizgesetzsammlung 1811 nr 946. Oficjalny tekst polski: *Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej*, Wiedeń 1811, cz. I-III.

Zajmowanie się natomiast pytaniem, czy zachodziła nieważność małżeństwa z przyczyny braku formalności przy zapowiedziach (§ 74 u.c.), było zbędnym, skoro nie zachowanie tych formalności nie stanowi przeszkody ważności małżeństwa dochodzonej z urzędu (§ 94 u.c.), powód zaś, czego zresztą rewizja wcale nie podaje w wątpliwość, pomimo, że o tej rzekomej przeszkodzie wiedział, pozostawał z pozwaną przez szereg lat w związku małżeńskim i spłodził z nią dwoje dzieci. Rewizja nie mogła więc odnieść skutku.

Orzeczenie o kosztach przysądzonych pozwanej polega na przepisach §§ 41 i 50 k.p.c., zaś obrońcy wężła małżeńskiego na postanowieniu § 1 ust. 2 ustawy z 2 lutego 1909 r.³

[Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych: § 41, § 50, § 275 ust. 1, § 498 ust. 1, § 502, 503 pkt 2, 3 i 4, § 504, § 513; Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej, Wiedeń 1811 (u.c.): § 74, § 75, § 94 ;Austriacka ustawa z 2 lutego 1909 r. dotycząca zwrotu kosztów w razie ustanowienia obrońcy wężła małżeńskiego i odpowiedzialności zastępców stron za należytości, Dz.U.P. 1909 nr 24.]

³ Austriacka ustawa z 2 lutego 1909 r. dotycząca zwrotu kosztów w razie ustanowienia obrońcy wężła małżeńskiego i odpowiedzialności zastępców stron za należytości, Dz.U.P. 1909 nr 24.